

هستی نظام پر عدل ولاړ دی

عادل خدای (جل جلاله) په سورة الرحمن کې فرمایي:
 ژباړه: الله (جل جلاله) آسمان پورته کړی او تله یې اېښې ده، ترڅو تاسو په تله کې تېری ونه کړئ.
 زیاتره اسلاف له دې نه دا استنباط کوي، که په کائناتو کې د حق او عدل ساتنه ملحوظه نه وای نو د نړۍ، نړۍ والو او ټولو کائناتو دا ټول انتظام، ساتنه او انضباط سره ګډوډ کېده.
 تفسیر کابلی، ج ۲، ص ۱۳۰۳

د تاسیس کال ۱۴۴۳ هـ ق ۱۴۰۰ هـ ش

د سترې محکمې کاري څرګندویه خپرونه

مسلسله شمېره (۱۲۹)

۱۸ مارچ ۲۰۲۶ م

۲۹ رمضان المبارک ۱۴۴۷ هـ ق

چهارشنبه ۲۷ کب ۱۴۰۴ هـ ش

(۱۲) ټن مواد مخدر در ولایت نیمروز حریق گردید

به اساس فیصله محکمه ابتدائیه شهری ولایت نیمروز؛ در حضور یک هیئت متشکل از محاکم مرافعه و ابتدائیه شهری (رئیس محکمه ابتدائیه شهری و قضات دیوان مربوط به رسیدگی به قضایای مواد مخدر آن محکمه، مسؤولین نظامی و ملکی ادارات ذیربط) به تاریخ ۱۲/۹/۱۴۴۷ هـ ق، به مقدار بیش از ۱۲ ټن مواد مخدر در مرکز، نواحی بیرون از شهر و ساحات امنیه قبلا ضبط گردیده و دوسیه‌های شان به مسکونی ولایت نیمروز، حریق گردید. قابل ذکر است که مواد فوق الذکر با تلاش پرسونل مدیریت مبارزه با مواد مخدر قوماندانی پیرامون حریق مواد فوق الذکر، فیصله شرعی در ادامه قضات دیوان امنیت عامه جهت تطبیق فرمان عالیقدر امیرالمؤمنین (حفظه‌الله تعالی) به مجازات گردیدند. پیرامون حریق مواد فوق الذکر، فیصله شرعی

د کابل ولایت د نشه‌يي توکو او مسکراتو څخه د مخنيوي ابتدائيه محکمې لخوا (۲۱) مجرمينو ته تعزيري سزا ورکړل شوه

د کابل ولایت د نشه‌يي توکو او مسکراتو څخه د مخنيوي ابتدائيه محکمې د پرېکړې له مخې (۲۱) کسانو ته د نشه‌يي تابلېټو (ډيکپ، تابلېټ کا)، شيشې، هيروينو، ترياکو، الکولي مشروباتو او چرسو د څرخلاو او قاچاق په جرمونو، په ۱۴۴۷/۹/۲۵ هـ ق نېټه تعزيري سزا ورکړل شوه. ابتدائيه محکمې ياد مجرمين له اوو مياشتو څخه تر څلورو کالو او درېيو مياشتو پر تنفيذي بند او له ۱۰ څخه تر ۳۹ ډرو پر تعزيري سزا محکوم کړي وو؛ چې ياده پرېکړه د سترې محکمې عالي مقام له تائيد وروسته پر مجرمينو تطبيق شوه.

با تلاش رئيس محکمه ابتدائيه ولسوالی پاتو ولایت دایکندی قضیه یک قتل حل و فصل شد

با تلاش رئيس محکمه ابتدائيه ولسوالی پاتو ولایت دایکندی؛ با حضور علماء کرام، مصلحين، بزرگان قومی و متنفذين محل، به تاریخ ۱۶/۹/۱۴۴۷ هـ ق، قضیه یک قتل حل و فصل شد. در جلسه که به همین خاطر راه اندازه شده بود، پیرامون اهمیت صلح در روشنائی احکام شریعت اسلامی صحبت‌های همه جانبه صورت گرفت. رئیس محکمه ابتدائیه ولسوالی پاتو در سخنان ترتیب گردیده بود، به طرفین ابلاغ شد که مورد قبول و قناعت آنان قرار گرفت. در ادامه طرفین دعوی از تلاش‌ها و همکاری‌های رئیس محکمه ابتدائیه ولسوالی پاتو، علماء کرام، مصلحين و بزرگان قومی

حکم جزای تعزیری بالای شش مجرم و متهم در ولایت بلخ تطبیق شد

به اساس فیصله محکمه ابتدائیه شهری ولایت بلخ بالای شش تن به شمول یک زن به جرم فروش مشروبات الکولی و اتهام زنا، به تاریخ ۱۵ و ۲۲ ماه رمضان المبارک سال ۱۴۴۷ هـ ق حکم جزای تعزیری تطبیق شد. محکمه ابتدائیه مجرمین و متهمین را به ۳۹ ډره جزای تعزیری محکوم کرده بودند؛ که این فیصله بعد از تائید مقام عالی ستره محکمه تطبیق شد. صاحبان ریاست‌های دیوان امنیت عامه و جزای محکمه شهری، اعضای قضائی

با تلاش مسؤولین محاکم ولایت پروان در ولسوالی سیدخیل آن ولایت قضیه یک قتل حل و فصل شد

با تلاش الحاج مولوی میرآقا (ذبیح الله خالد) رئیس محکمه مرافعه ولایت پروان، مسؤولین محکمه ابتدائیه ولسوالی سیدخیل، شورای فقهی و نمایندگان قریه‌جات آن ولسوالی دشمنی هشت ساله میان دو خانواده که در نتیجه مورد یک قتل به وجود آمده بود، به تاریخ ۲۳/۹/۱۴۴۷ هـ ق حل و فصل گردید. سیدخیل به وقوع پیوسته بود.

با تلاش مسؤولین محکمه ابتدائیه شهری ولایت بدخشان قضیه یک قتل حل و فصل شد

با تلاش قضات دیوان جزاء محکمه ابتدائیه شهری ولایت بدخشان؛ میانجیگری علماء کرام و متنفذين، به تاریخ ۲۰/۹/۱۴۴۷ هـ ق یک قضیه قتل حل و فصل شد. ارگان‌های کشفی غرض بررسی و فیصله شرعی به دیوان جزاء محکمه ابتدائیه شهری مواصلت نموده بود. دیوان جزای محکمه مذکور این موضوع را با دقت کامل به شکل همه جانبه بررسی کرده بود؛ که در نتیجه قاتل به قصاص محکوم گردیده بود. در نتیجه مدعی علیه برای قاتل ابراء نمود و به اساس ابراء خط شرعی دوسیه نسبتی شان خاتمه یافت.

حکم جزای تعزیری بالای دو متهم در ولایت بامیان تطبیق شد

به اساس فیصله دیوان جزا محکمه ابتدائیه شهری ولایت بامیان بالای دو تن به اتهام سرقت؛ روز پنجشنبه مؤرخ ۲۳/۹/۱۴۴۷ هـ ق حکم جزا تعزیری تطبیق شد. دیوان جزا مجرمین را به یک - یک سال حبس تنفیذی و ۳۵ - ۳۵ ډره جزا تعزیری محکوم کرده بودند؛ که این فیصله بعد از تائید مقام عالی ستره محکمه در حضور مسؤولین متهمین تطبیق شد.

د قضاء تاریخ له نېوې دورې څخه تر اسلامي امارته

د عمر فاروق ؓ په دوره کې قضاء:

پنځمه برخه:

د عمر ؓ په دوره کې د قاضیانو ټاکل:

ځینې وختونه به عمر ؓ د ښار له والیانو څخه د دوی په ټاکنه کې غوښتنه کوله او هغوی ته یې د ښه کس په انتخاب کې واک ورکاوه، له همدې جملې څخه هغه لیکونه دي، چې عمر ؓ معاذ او ابو عبیده ته شام ته ولېږل: ((نېک او تاسو ته قبول کسان وگورئ، بیا هغوی په قضاء باندې وگماری، هغوی ته روزي (تنخوا) ورکړئ او د الله تعالی له مالونه څخه ډېر ورکړئ)). (الکافي في فقه الامام أحمد: ۴/۲۲۲) او عمر ؓ ابو موسی ته لیکلي: ((د قضاء منصب د مال او نسب له څښتن څخه پرته بل چاته مه ورکوه؛ ځکه د مالدار سړي د خلکو مالونو ته رغبت نه وي او د نسب والا سړي بیا د خلکو په منځ کې له بدو پایلو څخه نه وپریږي)) (مجموعه الوثائق السیاسة للعهد النبوي والخلافة الراشدة، ص: ۴۳۷)

او ځینې وختونه به عمر ؓ له والي څخه د یوه معلوم شخص ټاکل کېدل غوښتل، لکه څرنگه چې یې د مصر والي عمرو بن العاص ؓ ته لیک ولېږه، چې کعب بن یسار بن زنه د مصر قاضي کړي او د قاضي قیس بن ابی العاص له مړینې وروسته، چې ده خپله ټاکلی او عمرو ؓ ته یې ده ته د قضاء سپارلو په موخه لیک لېږلی و. (أخبار القضاة: ۳/۲۲۰)

اخذلیک: د قضاء تاریخ له نېوې دورې څخه تر اسلامي امارته، ۶۵ صفحه، تألیف: قاضي القضاة شیخ عبدالحکیم حقاني صاحب/ ژباړن: مولوي عبدالرحیم راشد

په روزگان ولايت کې څلورو مجرمينو او متهمينو ته تعزيري سزا ورکړل شوه

د روزگان ولايت دهرارود ولسوالۍ ابتدائيه محکمې د پرېکړې له مخې څلورو کسانو ته له کور او محبس څخه د تېبستې په جرم او غلا په تور، د شنبې په ورځ (۱۸/ ۹) ابتدائيه محکمې ياد کسان له دوه کاله څخه تر دوه کاله او شپږ مياشتې پر تنفيذي بند او له ۲۰ څخه تر ۳۹ دُرو محکمې عالي مقام له تائيد وروسته تطبيق شوه.

حکم جزای تعزیری بالای شش مجرم در ولایت غور تطبیق شد

په اساس فیصله دیوان جزا محکمه مرافعه ولایت غور روز یکشنبه مؤرخ ۱۹/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق حکم جزای تعزیری تطبیق شد. دیوان جزا مجرمین را به ۳۹- ۳۹ دُره محکوم کرده بودند؛ که این فیصله بعد از تائید مقام عالی ستره محکمه تطبیق شد.

د زابل ولایت د شملزو ولسوالۍ د ابتدائیه محکمې د مسؤولینو په هڅو د قتل موضوع حل او فصل شوه

د زابل ولایت د شملزو ولسوالی د ابتدائیه محکمې د مسؤلینو په ډبرو هڅو؛ د مصلحینو د پرېکړې سره سم د دوو کورنیو ترمنځ رامنځته شوې د قتل موضوع، په ۲۴/ ۸/ ۱۴۴۷ هـ ق نېټه حل او فصل شوه. یاده موضوع د شملزو ولسوالۍ د (تروو) په سیمه کې رامنځته شوې وه؛ وروسته ابتدائیه محکمې ته تر راجع کیدو وروسته په غور او دقت وڅېړل شوه. ورپسې د مسؤلینو په هڅو د دواړو طرفونو په رضایت یاده موضوع مصلحینو ته راجع شوه؛ د مصلحینو د

محاکم ولایت پروان طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۲۰۳) دوسیه، به تعداد (۱۷۸) قطعه وثایق نیز اجرا نموده است

محاکم مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالۍ ها و وثایق ولایت پروان طی دو هفته (از ۱۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق الی ۲۳/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) علاوه بر رسیدگی به (۲۰۳) دوسیه، به تعداد (۱۷۸) قطعه وثایق نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد: **در بخش حقوقی:** در جریان دو هفته به تعداد (۱۲۱) دوسیه حقوقی وارد محاکم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۵۷) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۲۲) دوسیه فیصله شده، (۲۹) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد. **در بخش جزائی:** در جریان دو هفته به تعداد (۱۰۷) دوسیه جزائی وارد محاکم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۳۷) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۴۶) دوسیه فیصله شده، (۱۲) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد. **در بخش وثایق:** در جریان دو هفته در محاکم ولایت پروان به تعداد (۱۷۸) قطعه وثایق مختلف النوع نیز اجرا گردیده است.

محاکم ولایت غزنی طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۳۵۸) دوسیه، به تعداد (۱۲۴) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاکم مرافعه، ابتدائیه شهری، محکمه نظامی زون غزنی، ابتدائیه ولسوالۍ ها و وثایق ولایت غزنی طی دو هفته (از ۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق الی ۱۵/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) علاوه بر رسیدگی به (۳۵۸) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۱۲۴) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد: **در بخش حقوقی:** در جریان دو هفته به تعداد (۳۰۵) دوسیه حقوقی وارد محاکم ولایت غزنی گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۱۴۷) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۵۴) دوسیه فیصله شده، (۵۴) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد. **در بخش جزائی:** در جریان دو هفته به تعداد (۱۳۱) دوسیه جزائی وارد محاکم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت.

محاکم ولایت سمنگان طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۱۶۲) دوسیه، به تعداد (۱۱۹) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاکم ولایت سمنگان، دواوین مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالۍ ها و وثایق طی دو هفته (از ۱۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق الی ۲۳/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) علاوه بر رسیدگی به (۱۶۲) دوسیه، به تعداد (۱۱۹) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد: **در بخش حقوقی:** در جریان دو هفته به محاکم ولایت سمنگان به تعداد (۹۳) دوسیه حقوقی وارد گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۵۳) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۳۲) دوسیه فیصله شده، (۱۱) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد. **در بخش جزائی:** در جریان دو هفته به محاکم ولایت سمنگان به تعداد (۸۱) دوسیه جزائی وارد محاکم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت.

د کابل ولایت ښاري ابتدائیه محکمې اړوند څلورو زونونو په دوو اونيو کې (۱۰۵۲) دوسيو ته رسېدنه کې ده

د کابل ولایت ښاري ابتدائیه محکمې اړوند څلورو زونونو په دوو اونيو کې (۴۶۵) جزائي دوسيې واردې شوې؛ په داسې حال کې چې مخکې هم يو شمېر دوسيې موجودې وې. له دې جملې څخه د (۸۹) دوسيو په تړاو قضائي قرارونه صادر شوي، (۳۴۳) دوسيې فيصله شوې، (۷۰) دوسيې مکتوبي اجرا شوې او پاتې دوسيې تر کار لاندې دي. **۲. په حقوقي برخه کې:** د کابل ولایت ښاري ابتدائيه محکمې اړوند څلورو زونونو په دوو اونيو (له ۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق څخه تر ۱۶/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) نېټې پورې په جزائي، حقوقي او تجارتي برخو کې (۱۰۵۲) دوسيو ته رسېدنه کې ده؛ چې جزئیات يې په لاندې ډول دي. **په جزائي برخه کې:** د کابل ولایت ښاري ابتدائيه محکمې اړوند څلورو زونونو په دوو اونيو کې (له ۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق څخه تر ۱۶/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) نېټې پورې په جزائي، حقوقي او تجارتي برخو کې (۱۰۵۲) دوسيو ته رسېدنه کې ده؛ چې جزئیات يې په لاندې ډول دي.

د ننگرهار ولایت محاکمو په دوو اونيو کې (۳۲۰) دوسيو ته پر رسېدنه سربېره، (۱۹۴) وثيقي هم اجرا کې دي

د ننگرهار ولایت مرافعه، وثایقو، ښاري ابتدائیه او د ټولو ولسوالیو ابتدائیه محاکمو په دوو اونيو کې له (۱/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق څخه تر ۱۵/ ۹/ ۱۴۴۷ هـ ق) نېټې پورې (۳۲۰) دوسيو ته رسېدنه کې او (۱۹۴) وثيقي يې هم اجرا کې دي؛ چې جزئیات يې په لاندې ډول دي. **په حقوقي برخه کې:** د ننگرهار ولایت محاکمو ته په دوو اونيو کې (۱۷۹) حقوقي دوسيې واردې شوې؛ په داسې حال کې چې مخکې هم يو شمېر دوسيې موجودې وې. له دې جملې څخه د (۵۲) دوسيو په اړه قضائي قرارونه صادر شوي، (۹۳) دوسيې فيصله شوې، (۱۳) دوسيې مکتوبي مستردې شوې او پاتې دوسيې تر کار لاندې دي. **په جزائي برخه کې:** د ننگرهار ولایت محاکمو ته په دوو اونيو کې (۱۶۴) جزائي دوسيې واردې شوې؛ په داسې حال کې چې مخکې هم يو شمېر دوسيې موجودې وې. له دې جملې څخه د (۵۲) دوسيو په اړه قضائي قرارونه صادر شوي، (۹۳) دوسيې فيصله شوې، (۱۳) دوسيې مکتوبي مستردې شوې او پاتې دوسيې تر کار لاندې دي. **په تجارتي برخه کې:** د ننگرهار ولایت محاکمو ته په دوو اونيو کې (۸۳) تجارتي دوسيې واردې شوې؛ په داسې حال کې چې

محاكم ولايت غور طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۳۴۲) دوسیه، به تعداد (۱۲۳) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، نظامی زون غور، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت غور طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۳۴۲) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۱۲۳) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش حقوقی: در جریان دو هفته به تعداد (۲۱۶) دوسیه حقوقی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۱۹۴) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۳۷) دوسیه فیصله شده، (۴۱) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش جزائی: در جریان دو هفته به تعداد (۷۷) دوسیه جزائی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۳۹) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۲۰) دوسیه فیصله شده، (۱۱) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	---	---

محاكم ولايت كندز طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۶۰۲) دوسیه، به تعداد (۲۵۹) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت كندز طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۶۰۲) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۲۵۹) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش حقوقی: در جریان دو هفته به تعداد (۳۶۹) دوسیه حقوقی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۱۱۲) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۷۶) دوسیه فیصله شده، (۱۹۸) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش جزائی: در جریان دو هفته به تعداد (۲۱۲) دوسیه جزائی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۹۳) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۱۰۲) دوسیه فیصله شده، (۲۱) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	--	---

د بلخ ولايت محاكمو په دوو اونيو كې (۶۴۵) دوسيو ته پر رسېدنه سربېره، (۵۲۳) وثيقي هم اجرا كړي دي

د بلخ ولايت مرافعه، بناړي ابتدائيه، د بلخ زون اختصاصي او د ټولو ولسواليو ابتدائيه محاكمو په دوو اونيو كې (له ۹/۱۴۴۷ ه ق څخه تر ۹/۱۶/۱۴۴۷ ه ق) نېټې پورې (۶۴۵) دوسيو ته پر رسېدنه سربېره، (۵۲۳) وثيقي هم اجرا كړي دي؛ چې جزئيات يې په لاندې ډول دي.	په حقوقی برخه كې: د بلخ ولايت محاكمو ته په دوو اونيو كې (۵۲۱) حقوقی دوسيوې واردې شوې؛ په داسې حال كې چې مخكې هم يو شمېر دوسيوې موجودې وې. له دې جملې څخه د (۲۲۹) دوسيو په اړه قضائې قرارونه صادر شوي، (۸۲) دوسيوې فيصله شوې، (۱۴۴) دوسيوې مستردې شوې او پاتې دوسيوې تر كار لاندې دي.	په جزائې برخه كې: د بلخ ولايت محاكمو ته په دوو اونيو كې (۲۱۰) جزائې دوسيوې واردې شوې؛ په داسې حال كې چې مخكې هم يو شمېر دوسيوې موجودې وې. له دې جملې څخه د (۷۰) دوسيو په اړه قضائې قرارونه صادر شوي، (۸۸) دوسيوې فيصله شوې، (۳۲) دوسيوې مکتوبې مستردې شوې او پاتې دوسيوې تر كار لاندې دي.
--	---	--

محاكم ولايت هرات طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۸۳۲) دوسیه، به تعداد (۴۳۴) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت هرات طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۸۳۲) دوسیه حقوقی، تجارتي و جزائی، به تعداد (۴۳۴) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش جزائی: در جریان دو هفته به تعداد (۳۸۶) دوسیه جزائی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۲۴۷) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۵۶) دوسیه فیصله شده، (۳۰) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش تجارتي: در جریان یک ماه به تعداد (۱۰۴) دوسیه تجارتي وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۱۳۸) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۲۱۹) دوسیه فیصله شده، (۳۷) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	---	---

محاكم ولايت تخار طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۵۱۱) دوسیه، به تعداد (۲۹۷) قطعه وثایق نیز اجرا نموده است

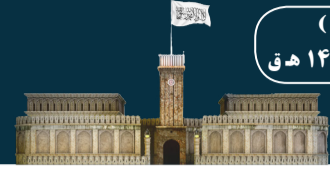
محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت تخار طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۵۱۱) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۲۹۷) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش حقوقی: در جریان دو هفته در محاكم ولايت تخار به (۳۵۰) دوسیه حقوقی رسیدگی صورت گرفته است. از آن جمله در رابطه به (۱۹۱) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۷۲) دوسیه فیصله شده، (۸۷) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش جزائی: در جریان دو هفته در محاكم ولايت تخار به (۱۶۱) دوسیه جزائی رسیدگی صورت گرفته است. از آن جمله در رابطه به (۶۲) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۸۴) دوسیه فیصله شده، (۱۵) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	---	--

محاكم ولايت جوزجان طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۲۷۱) دوسیه، به تعداد (۱۷۱) قطعه وثایق نیز اجرا نموده است

محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، نظامی، اختصاصی، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت جوزجان طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۲۷۱) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۱۷۱) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش حقوقی: در جریان دو هفته به تعداد (۱۵۷) دوسیه حقوقی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۶۸) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۵۲) دوسیه فیصله شده، (۳۹) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش جزائی: در جریان دو هفته در محاكم ولايت جوزجان به (۳۸) دوسیه جزائی رسیدگی صورت گرفته است. از آن جمله در رابطه به (۲۵) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	--	---

محاكم ولايت فارياب طی دو هفته علاوه بر رسیدگی به (۴۹۲) دوسیه، به تعداد (۴۳۷) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است

محاكم مرافعه، ابتدائیه شهری، ابتدائیه ولسوالی‌ها و وثایق ولايت فارياب طی دو هفته (از ۹/۱/۱۴۴۷ ه ق الی ۹/۱۵/۱۴۴۷ ه ق) علاوه بر رسیدگی به (۴۹۲) دوسیه حقوقی و جزائی، به تعداد (۴۳۷) قطعه وثایق را نیز اجرا نموده است که جزئیات آن به شرح ذیل می باشد:	در بخش حقوقی: در جریان دو هفته به تعداد (۳۲۰) دوسیه حقوقی وارد محاكم گردیده؛ در حالی که قبلاً نیز چندین دوسیه تحت دوران قرار داشت. از آن جمله در رابطه به (۲۵۶) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۸۱) دوسیه فیصله شده، (۳۲) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.	در بخش جزائی: در جریان دو هفته در محاكم ولايت فارياب به (۷۳) دوسیه قرار قضائی صادر شده، (۴۶) دوسیه فیصله شده، (۴) دوسیه مکتوبی مسترد گردیده و دوسیه‌های باقی مانده دیگر تحت کار می باشد.
---	---	--

د خېښې، ودونو، مصيبتونو او همداراز له حج او عمرې څخه د راستنېدو پر مهال د ناسمو رواجونو د مخنيوي په هکله د

عَلَيْقَدَارِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ كَفِظَ اللهُ تَعَالَى فِرْمَان

څلورمه برخه

د مري په مراسمو کې د رعایت وړ ټکي

دوهمه ماده:

په ځينو سيمو کې د مري د کورنۍ له لوري کليوالو او نورو خلکو ته په معينو ورځو کې طعام او مېلمستيا برابرېږي، چې فقهاء کرامو ترې منع کړې ده، په دې هکله د فقهاء کرامو څو اقوال په لاندې ډول دي:

- د مړينې په مناسبت د مري د کورنۍ له لوري خلکو ته مېلمستيا برابرول مکروه دي؛ ځکه مېلمستيا په خوشحاليو کې وي، نه په غمونو کې، دا ډېر بد بدعت دی (چې د غم په ورځ خلکو ته مېلمستيا تياروي؛ ځکه چې شريعت کې دا اصل نه لري او بل دا چې د دغو ورځو خپل خپل ترتيبونه او مکلفيتونه دي).^۱
- د مړينې په مناسبت راټولو شويو خلکو ته د مري د کورنۍ له لوري د خوراکونو چمتو کول گناه ده، جرير بن عبدالله (رضي الله عنه) وايي: د مري په کور کې د هغه د خپلوانو راجمع کېدل او د هغوی له لوري د خوراک ترتيبول مور له نياحت څخه گناهه، يعنې لکه، وير (چينې او فرياد) مو چې ممنوع او بد گڼلو دا مو هم بد گڼلو (حال دا چې نياحت او وير کبيره گناه ده).^۲
- د مري د کورنۍ له خوا خلکو ته خوراک برابرول مکروه دي؛ ځکه چې له دې سره يې مصيبت زياتېږي او بل دا چې د جاهليت د زمانې له خلکو سره مشابهت راځي.^۳
- رواجي خيراتونه د ځان مشهوره کولو او رياء لپاره دي، د الله تعالی لپاره يې نه کوي له دې امله بايد ډډه ترې وشي.^۴
- رواجي خيرات که مباح هم شي له دې امله چې

خلکو د واجب والي مرتبې ته رسولی، مکروه او ترک يې ضروري دی.^۵

پورته ذکر شويو شرعي دليلونو او همداراز نورو گڼو، ټولنيزو، شرعي او اقتصادي رامنځته کېدونکو زيانونو ته په کتو سره په لاندې ټکو باندې عمل کول ضروري دي: ۱- د مري د کور له لوري د بدرگې او مېلمستيا په څېر د رواج له مخې (په لومړۍ، درېيمه، اوومه او څلورېنيمه ورځ) طعام برابرول، منع دي.^۶ د مېلمستيا له شکل او د ورځې له تعيين پرته د نقد مال يا جنس صدقه کول چې لاندې شرطونه هم پکې رعایت شوي وي، مري ته د ثواب سبب دي:

۱. صدقه به د رياء، شهرت، سيالی، رواج او د خلکو د پېغور له امله نه وي.
۲. صدقه او خيرات به واجب او ضروري نه گڼل کېږي، که چا ونه کړ هغه ته به په بده سترگه نه کتل کېږي.
۳. صدقه او خيرات، يوازې بالغ او عاقل واران له خپل مال څخه په خپله خوښه کولای شي، د يتيم او غير حاضر وارث مال به پکې نه مصرفيږي.
- ۲- د يتيم له مال څخه په مري پسې خيرات او صدقه کول که څه هم د يتيم په اجازه وي، منع دي، هغه څوک چې د يتيم په مال کې دا ډول تصرف وکړي، ضمان پرې لازم دی.
- ۳- په ځينو سيمو کې د رواج له مخې خلک د مري په لومړي اختر د مري کور ته د تعزيت لپاره ورځي، دا هم ناسم رواج او منع دی.
- ۴- په ځينو ځايونو کې رواج دی چې بسڅه تر وفات وروسته ضرور بايد پلرنی (هديري) ته انتقال کړل شي او نه انتقال يې د ټول قوم لپاره پېغور گڼل کېږي، چې دا کوم شرعي حيثيت نه لري، بلکې غوره دا ده چې د هغې د خاوند او اولادونو د خوښې په هديره کې دفن کړل شي.
- ۵- د گاونډيانو او خپلوانو له لوري د مري کور ته طعام

- ۶- د تعزيت لپاره د شريعت مطهره له لوري د دفن له ورځې سره درې ورځې ټاکل شوي دي، البته غائبو اشخاصو ته تر هغه وروسته هم د تعزيت کولو اجازه شته.
- ۷- له يو ځل فاتحې کولو وروسته بيا د مري کور ته د فاتحې په نيت ورتلل مکروه دي.
- ۸- امارتي مسئولين دي، د خپلو وفات شويو خپلوانو فاتحې نه اعلانوي، له اعلان پرته د خپلو اوسېدلو په ځای کې يوازې تر درېيو ورځو د فاتحې لپاره کښېناستای شي.
- ۹- حيله اسقاط د هغه مري لپاره کېږي چې فقير يا مالدار وي خو له وصيت پرته وفات شوی وي يا يې وصيت هم کړی وي خو د مال درېيمه برخه يې د واجبو فديو لپاره کفايت نه کوي، که مری شتمن وي او وصيت يې کړی وي پر ولي باندې يې واجب دی چې واجبي فديې به يې د مال له درېيمې برخې څخه اداء کوي او يوازې په حيله اسقاط به بسنه نه کوي، البته د حيلې طريقه به د حنفي فقهي د هغو شرطونو مطابق وي چې يادونه يې شوې ده.
- (۱۰) د شرعي حيلې شرطونه په لاندې ډول دي:

- ۱- د حيله اسقاط لپاره جمع شوی مال به د قبض لپاره يوازې مسکينانو ته ورکول کېږي، غني، ماشوم، ليوني، سفیه (بې عقله) او کافر ته به نه ورکول کېږي.^۸
- ۲- حيله اسقاط به د رواج او ځان بسودنې په خاطر نه کېږي؛ بلکې په دې نيت به کېږي چې د مري غاړې پرې خلاصې شي.^۹
- ۳- د مري واران به د حيلې لپاره له داسې سړي څخه پيسې يا بل جنس نه قرض کوي چې هغه يې په خپله مالک نه وي او نه به له داسې شريک څخه قرض اخلي چې د بل شريک يې اجازه نه وي.^{۱۰}
- ۴- د فديو گرځونکی بايد د مري وارث يا د وارث وکیل وي او وکیل ته وويل شي چې د هرې دورې له ختمېدو وروسته، د هرې بلې دورې لپاره فقير ته د مال په ورکولو او

- بهرته اخيستلو کې بيا زما وکیل يې.^{۱۱}
- ۵- د مري قضاء شوي لمونځونه او روزې بايد دقيق حساب شي او که دقيق معلوم نه وي نو په غالب گمان دې حساب شي.^{۱۲}
- ۶- فقير ته د ورکړې پر مهال به يې دا نيت وي چې فقير د دغو پيسو او شيانو مالک گرځي.^{۱۳}
- ۷- فقير به په دې پوه وي او يا به يې څوک پوهوي چې په قبض کولو سره يې مالک گرځي.^{۱۴}
- ۸- کوم شخص چې فديې گرځوي او فقير ته يې ورکوي، بايد لاسونه ترې لرې کړي او له هغه څخه په بېرته اخيستلو کې تلوار ونه کړي.^{۱۵}
- ۹- د فديو گرځونکی به فقير ته داسې الفاظ وايي: دا د فلانکي چې د فلانکي زوی دی د لمونځ روزې، قسم يا ... فديې دي قبولې يې کړه هغه به ووايي: قبولې مې کړې، زه يې مالک شوم، بيا به يې بېرته ياد شخص ته هبه کړي.^{۱۶}
- ۱۰- حيله کوونکي به له دورې وروسته د فقير له زړه بدوالي څخه ځان ساتي، که مال د حيله کوونکو وي دومره مال به په صدقه کې ورکوي چې د فقير زړه پرې خوشحاله شي.^{۱۷}
- ۱۱- که د حج په مياشتو کې حيله کېږي دا دې په نظر کې ونيسي چې دومره پيسې يو ځای فقير ته ورته کړي چې حج ورباندې فرض شي.
- ۱۲- که مري وصيت نه وي کړی، ولي يې له مال څخه فقير ته د وارثانو په رضا هغه مهال څه مال ورکولای شي چې په وارثانو کې به يې غائب او صغير نه وي او که يې وصيت کړی وي، نو بيا د ميت د مال له درېيمې برخې څخه مال ورکولای شي که څه هم په وارثانو کې غائب يا يتيم وي.^{۱۸}

۱ - ويکره اتخاذ الضيافة من الطعام من اهل الميت لانه شرع في السرور لا في الشور، وهي بدعة مستقبحة الدرالمختار وحاشية ابن عابدين (۲/۲۴۰) ط دارالفکر بيروت، کذا في فتح القدير، کتاب الجنائز، (۲/۱۰۲) وحاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح (۳۳۹).

۲ - وروی الامام احمد وابن ماجه باسناد صحيح عن جرير بن عبدالله قال: «كنا نعد الاجتماع الى اهل الميت وصنعهم الطعام من النياحة، الدرالمختار وحاشية ابن عابدين (۲/۲۴۰) مطب في الثواب على المصيبة، کذا في الفقه على المذاهب الاربعه (۱/۴۹۰).

۳ - عن ابي سعيد الحديري قال « لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم النائحة والمستمعة رواه ابو داود والبيهقي في شعب الایمان . الكبيره التاسعة والاربعون اللطم والنياحة وشق الثوب وحلق الراس ونقته والدعاء بالويل والثبور عند المصيبة رويها في صحيح البخاري عن عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس منا من لطم الخدود وشق الجيوب ودعا بدعوى الجاهلية وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم انتنن في الناس هما بهم كفر الطعن في الانساب والنياحة على الميت رواه مسلم وعن ابي سعيد الخديري رضي الله عنه قال لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم النائحة والمستمعة رواه ابو داود الكبائر للذهبي (ص: ۱۸۳)

۴ - وروی عن عبدالله بن ابي بكر، انه قال: فمازالت السنة فينا، حتى تركها من تركها فاما صنع اهل الميت طعاما للناس، فمكروه، لان فيه زيادة على مصيبتهم وشغلا لهم الى شغلهم وتشبها بصنع اهل الجاهلية. المغني لابن قدامة (۲/۴۱۰) ط مكتبة القاهرة

۵ - وهذه الافعال كلها للسمعة والرياء فيحترضونها لانهم لا يريدون بها وجه الله تعالى. الدرالمختار وحاشية ابن عابدين (۲/۲۴۱) مطب في الثواب على المصيبة

۶ - كل مباح يودي الى زعم الجهال سبية امر او وجوبه فهو مكروه. العقود الدرية في تنقيح الفتاوى الحامدية (۲/۳۳۲)

۷ - لما في حاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح (ص: ۴۰۹) فصل في حملها ودفنها، ط المكتبة الاميرية القاهرة: يكره اتخاذ الطعام في اليوم الاول والثالث وبعد الاسبوع ونقل الطعام الى المقبرة في المواسم، كذا في رد المحتار (۲/۲۴۰) مطب في كراهة الضيافة من اهل الميت .

۸ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين الشامي (۱/۲۱۱) ويجب الاحتراز ايضاً عن احضار قمار او معتوه او رقيق او مدمب..... او غني او كافر كذا في منحة الخالق على هامش البحر الرائق (۲/۱۶۰) ط: دار الكتب العلمية، بيروت لبنان .

۹ - لما في حاشية الطحطاوي على مراقي الفلاح شرح نور الايضاح (ص: ۴۳۹): ويعطيه « للفقير » يقصد اسقاط ما يريد عن الميت وكذا في منهاج السنن ج، ۴، ص: ۲۵ ومجموعة الرسائل ابن عابدين

۱۰ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱): ويجب الاحتراز ايضاً عن جمع الصرة واستيهاها او استقرارها من غير مالها او من احد الشريكين بدون اذن الاخر .

۱۱ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۱/۱): اللهم الا ان يوكله وكالة دورية كلما عزل فهو وكيله في الدور..... ويجب ان يحتزم من ان يديرها اجنبي الا بوكالة كما ذكرنا

۱۲ - لما في الدرالمختار وحاشية ابن عابدين (۲/۷۳) باب قضاء الفوائت والاقرب ان يحصب ماعلى الميت ويستقرض بقدره، بان يقدر عن كل شهر او سنة او يحتسب مدة عمره بعد اسقاط اثنتي عشرة سنة للذكر وتسع سنين ثلاثي لانها اقل مدة بلوغها .

۱۳ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱) ويجب الاحتراز عن ان يلاحظ الوصي عند دفع الصرة للفقير الهزل او الحيلة بل يجب ان يدفعها عازماً على تملكها منه حقيقة لا تحيلاً ..

۱۴ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (1/212) ويقبلها الفقير، ويقبضها ويعلم أنها صارت ملكاً له

۱۵ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱): ويجب الاحتراز عن الاسراع بالقبول قبل تمام الايجاب فلايقول الفقير قبلت الا بعد تمام كلام الوصي ولايقول الوصي قبلت الا بعد تمام كلام الفقير كذا في منهاج السنن شرح الترمذي (۴/۲۵) كذا في منحة الخالق على هامش البحر الرائق (۲/۱۶۰) ط دارالكتب العلمية بيروت لبنان

۱۶ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۱۲/۱) ويقول له خذ هذه الصرة عن قدية صلاة سنة او عشر سنين مثلاً عن فلان بن فلان الفلاني او ملكتك ... ويقول الفقير هكذا: وأنا قبلتها وتملكتها منك ثم يعطيه الفقير .

۱۷ - لما في مجموعة الرسائل لابن عابدين (۲۲۵/۱) ويجب ان يحتزر عن كسر خاطر الفقير بعد ذلك بل يرضيه بما تطيب به نفسه وكذا في منحة الخالق على بحر الرائق لابن عابدين (۲/۱۶۰)

۱۸ - لما في منهاج السنن شرح الترمذي (۴/۲۵-۲۶) ويجب ان لا يكون في الورثة يتيم ولاغائب اذا لم يوص. كذا في منحة الخالق على هامش البحر الرائق (۲/۱۶۰) ط: دارالكتب العلمية بيروت لبنان.